

Torsdagen den 5 oktober 2017

P8_TA(2017)0385

Kriminalvårdssystem och fängelseförhållanden

Europaparlamentets resolution av den 5 oktober 2017 om kriminalvårdssystem och fängelseförhållanden (2015/2062(INI))

(2018/C 346/14)

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av artiklarna 2, 6 och 7 i fördraget om Europeiska unionen och Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, särskilt artiklarna 4, 19, 47, 48 och 49,
- med beaktande av den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen) (artikel 3, artikel 8), tilläggsprotokollen till Europakonventionen och rättspraxis vid Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna, den europeiska konventionen från 1987 till förhindrande av tortyr och omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning samt rapporterna från Europeiska kommittén till förhindrande av tortyr (CPT),
- med beaktande av den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna (artiklarna 3 och 5), den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter (artikel 7) och konventionen mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning,
- med beaktande av FN:s konvention om barnets rättigheter, som antogs i New York den 20 november 1989,
- med beaktande av följande allmänna kommentarer från FN:s kommitté för barnets rättigheter: nr 10 (2007) om barns rättigheter i samband med rättskipning som rör unga, nr 13 (2011) om barns rätt till frihet från alla former av våld och nr 17 (2013) om barns rätt till vila, ledighet, lek, fritidsaktiviteter, kulturliv, konst, film, musik m.m. (art. 31),
- med beaktande av FN:s minimiregler för behandling av fångar och de förklaringar och principer som antagits av FN:s generalförsamling, FN:s minimistandardregler för rättskipning rörande ungdomsbrottslighet (Pekingreglerna), som antagits av generalförsamlingen, riktlinjerna från Europarådets ministerkommitté om barnvänlig rättskipning, rekommendationerna från Europarådets ministerkommitté, särskilt rekommendation CM/Rec (2006)2 om de europeiska fängelsereglerna, rekommendation CM/Rec (2006)13 om användning av häktning, villkoren för häktning och införande av garantier mot missbruk, rekommendation CM/Rec (2008)11 om de europeiska bestämmelserna för ungdomsbrottslingar som är föremål för påföljder eller åtgärder, rekommendation CM/Rec (2010)1 om Europarådets bestämmelser om skyddstillsyn och rekommendation CM/Rec (2017)3 om de europeiska bestämmelserna om gemensamma sanktioner och åtgärder samt de rekommendationer som antagits av Europarådets parlamentariska församling,
- med beaktande av sina resolutioner av den 18 januari 1996 om dåliga förhållanden i fängelser inom Europeiska unionen ⁽¹⁾, av den 17 december 1998 om fängelseförhållandena i Europeiska unionen: förbättringar och alternativa straff ⁽²⁾, av den 25 november 2009 om det fleråriga programmet 2010–2014 om området med frihet, säkerhet och rättvisa (Stockholmsprogrammet) ⁽³⁾ och av den 15 december 2011 om villkoren för frihetsberövanden i EU ⁽⁴⁾,

⁽¹⁾ EGT C 32, 5.2.1996, s. 102.

⁽²⁾ EGT C 98, 9.4.1999, s. 299.

⁽³⁾ EUT C 285 E, 21.10.2010, s. 12.

⁽⁴⁾ EUT C 168 E, 14.6.2013, s. 82.

Torsdagen den 5 oktober 2017

- med beaktande av rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna ⁽¹⁾,
- med beaktande av rådets rambeslut 2008/909/RIF av den 27 november 2008 om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på brottmålsdomar avseende fängelse eller andra frihetsberövande åtgärder i syfte att verkställa dessa inom Europeiska unionen ⁽²⁾ (överföring av fångar),
- med beaktande av rådets rambeslut 2008/947/RIF av den 27 november 2008 om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på domar och övervakningsbeslut i syfte att övervaka alternativa påföljder och övervakningsåtgärder ⁽³⁾ (skyddstillsyn och alternativa påföljder),
- med beaktande av rådets rambeslut 2009/829/RIF av den 23 oktober 2009 om tillämpning mellan Europeiska unionens medlemsstater av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om övervakningsåtgärder som ett alternativ till tillfälligt frihetsberövande ⁽⁴⁾ (europeisk övervakningsorder),
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/800 av den 11 maj 2016 om rättssäkerhetsgarantier för barn som är misstänkta eller tilltalade i straffrättsliga förfaranden ⁽⁵⁾,
- med beaktande av rapporten från Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter *Criminal detention and alternatives: fundamental rights aspects in EU cross-border transfers* (Straffrättsligt frihetsberövande och alternativ: aspekter som rör de grundläggande rättigheterna i gränsöverskridande överföringar i EU),
- med beaktande av kommissionens grönbok av den 14 juni 2011 *Stärkande av det ömsesidiga förtroendet inom det europeiska rättsliga området – en grönbok om tillämpningen av EU:s straffrättsliga lagstiftning på frågor som rör frihetsberövande* (COM(2011)0327),
- med beaktande av domen från Europeiska unionens domstol i de förenade målen C-404/15 och C-659/15 PPU, Pál Aranyosi och Robert Căldăraru,
- med beaktande av sin resolution av den 25 november 2015 om att förhindra att EU-medborgare radikaliserar och rekryteras av terroristorganisationer ⁽⁶⁾ och UNODC:s handbok om hantering av våldsamma extremistiska fångar och förebyggande av våldsinriktad radikaliserings i fängelserna ⁽⁷⁾,
- med beaktande av den skriftliga förklaringen 0006/2011 av den 14 februari 2011 om brott mot de grundläggande rättigheterna för personer som fängslas i Europeiska unionen,
- med beaktande av Europarådets konventioner, rekommendationer och resolutioner om fängelserelaterade frågor,
- med beaktande av Europarådets vitbok om överfulla fängelser av den 28 september 2016,
- med beaktande av rekommendation CM/Rec (2012) 12 från Europarådets ministerkommitté till medlemsstaterna om utländska fångar (som antogs av ministerkommittén den 10 oktober 2012),

⁽¹⁾ EGT L 190, 18.7.2002, s. 1.

⁽²⁾ EUT L 327, 5.12.2008, s. 27.

⁽³⁾ EUT L 337, 16.12.2008, s. 102.

⁽⁴⁾ EUT L 294, 11.11.2009, s. 20.

⁽⁵⁾ EUT L 132, 21.5.2016, s. 1.

⁽⁶⁾ Antagna texter, P8_TA(2015)0410.

⁽⁷⁾ www.unodc.org/documents/brussels/News/2016.10_Handbook_on_VEPs.pdf

Torsdagen den 5 oktober 2017

- med beaktande av rekommendation CM/Rec (2012) 5 från Europarådets ministerkommitté till medlemsstaterna om de etiska reglerna för fängelsepersonal (som antogs av ministerkommittén den 12 april 2012),
- med beaktande av Europarådets handbok för fängelser och skyddstillsynsinstanser gällande radikaliserings och våldsbejakande extremism,
- med beaktande av studierna från det europeiska fängelseobservatoriet (EPO) *From national practices to European guidelines: interesting initiatives in prisons management* (Från nationell praxis till europeiska riktlinjer: intressanta initiativ i kriminalvården) (2013) och *National monitoring bodies of prison conditions and the European standards* (Nationella organ för övervakning av fängelseförhållanden och de europeiska normerna) (2015),
- med beaktande av artikel 52 i arbetsordningen,
- med beaktande av betänkandet från utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor och yttrandet från utskottet för kvinnors rättigheter och jämställdhet mellan kvinnor och män (A8-0251/2017), och av följande skäl:
 - A. 2014 hölls mer än en halv miljon personer i fängsligt förvar inom Europeiska unionen. I denna siffra ingår både personer som dömts och avtjänar sitt slutliga straff och personer som anklagas för att ha begått ett brott och kvarhålls i häkte.
 - B. Fängelseförhållanden och kriminalvård är medlemsstaternas ansvar, men EU har också en nödvändig roll att spela för skyddet av fångars grundläggande rättigheter och skapandet av det europeiska området med frihet, säkerhet och rättvisa. Det tillhör EU:s befogenheter att uppmuntra utbyte av god praxis mellan medlemsstater som står inför gemensamma problem som innebär verkliga säkerhetsrisker över hela Europa.
 - C. Situationen i fängelserna och de ibland förnedrande och omänskliga fängelseförhållandena i vissa medlemsstater väcker mycket stor oro, såsom framgår av rapporter från exempelvis Europarådets kommitté till förhindrande av tortyr.
 - D. Överfulla fängelser är ett återkommande problem i unionen, vilket bekräftas av över en tredjedel av medlemsstaterna och framgår av rapporter såsom den senaste upplagan av Europarådets årliga fängelsestatistik, som publicerades den 14 mars 2017. Europadomstolen har betraktat överbeläggning som en överträdelse av artikel 3 i Europakonventionen.
 - E. Överbeläggning hindrar utlämning eller överföring av dömda personer på grund av farhågor om undermåliga fängelseförhållanden i den mottagande staten. Situationen i vissa medlemsstater fortsätter att förvärras och håller på att bli ohållbar i några av deras fängelser.
 - F. Överbeläggningen av fängelserna skadar allvarligt kvaliteten på fängelseförhållandena, kan bidra till radikaliserings, har negativa effekter för fångarnas hälsa och välbefinnande, är ett hinder för social rehabilitering och bidrar till en osäker, komplicerad och ohälsosam arbetsmiljö för fängelsepersonalen.
 - G. I sin dom av den 6 oktober 2005 i målet Hirst mot Förenade kungariket bekräftade Europadomstolen att ett allmänt och automatiskt upphävande av fångars rösträtt inte är förenligt med demokrati. 2011 röstade 58,7 procent av de röstberättigade fångarna i parlamentsvalet i Polen.
 - H. Det finns inget samband mellan stränga påföljder och minskad brottslighet.
 - I. Frihetsberövande är en situation som är särskilt olämplig för vissa sårbara personer, som minderåriga, äldre, gravida kvinnor och personer som lider av allvarlig psykisk eller fysisk sjukdom eller oförmåga. Dessa personer behöver en lämplig skräddarsydd strategi.

Torsdagen den 5 oktober 2017

- J. I artikel 37 i FN:s konvention om barnets rättigheter fastställs att frihetsberövande av barn enbart får vara en sista utväg och tillämpas under kortast möjliga tid och att barn bör hållas avskilda från vuxna, såvida inte motsatsen anses ligga i deras intresse.
- K. Enligt uppgifter från Eurostat stod häktade personer 2014 för mer än 20 procent av den totala fängelsepopulationen.
- L. Frihetsberövande före rättegång bör tillämpas endast som en sista utväg. Barn bör aldrig hållas i en anläggning där de är sårbara för dåligt inflytande. Hänsyn bör alltid tas till de behov som är specifika för barnets utvecklingsfas.
- M. Fängsligt förvar, inklusive frihetsberövande före rättegång, bör användas endast i rättsligt motiverade fall, och alternativ till fängelsestraff – såsom husarrest eller andra åtgärder – bör vara att föredra när det gäller fångar som inte utgör ett allvarligt hot mot samhället och som därför kan vistas i en öppen eller bekant miljö och få bättre tillgång till sociala tjänster, vård och återanpassning.
- N. Ungdomsbrottslingar bör i princip alltid ha rätt till alternativ till frihetsberövande oavsett vilket brott de har begått.
- O. Enligt uppgifter för 2015 från Europarådet var i genomsnitt så många som 10,8 procent av de intagna i Europas fängelser utländska medborgare, en siffra som 2014 uppgick till 13,7 procent, och utlänningar i häkten satt oftast häktade på grund av den förmodat högre risken för avvikande.
- P. Kriminalvårdspersonal utför en väsentlig samhällsfunktion och bör ha anställningsvillkor som motsvarar deras kvalifikationer och som tar hänsyn till deras arbetes krävande natur. Med tanke på deras verksamhets svåra och känsliga natur är åtgärder såsom bättre inledande och fortlöpande utbildning av fängelsepersonal, en ökning av öronmärkt finansiering, utbyte av bästa praxis, drägliga och säkra arbetsvillkor samt en ökning av personalstyrkan viktiga sätt att säkerställa goda fängelseförhållanden. Fortløpande utbildning skulle hjälpa fängelsepersonalen att ta tag i nya och framväxande utmaningar såsom radikaliserings i fängelser.
- Q. Motiverad, engagerad och respekterad fängelsepersonal är en förutsättning för humana fängelseförhållanden, och därmed för att de koncept för frihetsberövande som är avsedda att förbättra driften av fängelserna ska nå goda resultat, för en framgångsrik återanpassning i samhället och för en minskad risk för radikaliserings och återfall i brott.
- R. Självskadebeteende och våldsamt beteende bland fångar beror ofta på överbeläggning och usla fängelseförhållanden. En ytterligare faktor är att personalen inte har riktig utbildning eller kvalifikationer. I många fängelser skapar spänningarna särskilt svåra arbetsvillkor för personalen, vilket i flera fall har lett till stridsåtgärder i medlemsstaterna.
- S. En effektiv kriminalvård måste få tillräckligt med medel och personal om den ska kunna utföra sitt säkerhets- och rehabiliteringsuppdrag.
- T. Förbudet mot tortyr eller annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning är en allmän regel som gäller både barn och vuxna, och alla överträdelser av fångars grundläggande rättigheter som inte är ett resultat av inskränkningar som är avgörande för frihetsberövandet skadar den mänskliga värdigheten.
- U. Självsmordsfrekvensen i fängelserna i EU är särskilt oroväckande.

Torsdagen den 5 oktober 2017

- V. Radikaliseringen i många fängelser i EU är en företeelse som inger stor oro. Den kräver särskild uppmärksamhet och behöver bekämpas med lämpliga medel, med full respekt för mänskliga rättigheter och internationella skyldigheter. Omänskliga fängelseförhållanden och överbeläggning kan finnas bland faktorerna bakom ökningen av denna företeelse, eftersom det kan öka inflytandet för dem som rekryterar till våldsbejakande extremism.
- W. Unionen har tillgängliggjort finansiering inom ramen för den europeiska säkerhetsagendan för att bekämpa radikaliserings i fängelser. Med tanke på säkerhetskontexten i Europa bör varje medlemsstat snarast vidta åtgärder för att förebygga radikaliserings i fängelser. Utbyte av god praxis på europeisk nivå är mycket viktigt.
- X. Vissa av de nuvarande fängelsesystemen och fängelseanläggningarna, och en betydande andel av de byggnader som för närvarande används som fängelser i ett antal europeiska länder, härrör från 1800-talet. Vissa av dessa byggnader är inte lämpliga för användning på 2000-talet, då de undermåliga förhållandena i dem kränker grundläggande mänskliga rättigheter.
- Y. Forskningen har slagit fast att utvecklingen av representativ demokrati och en konstruktiv dialog inne i fängelserna har gynnat fångar, personal och samhället i stort och hjälper till att förbättra relationerna mellan personal och fångar.
1. Europaparlamentet är djupt oroat över fängelseförhållandena i vissa medlemsstater och tillståndet i ett antal europeiska fängelser. Medlemsstaterna uppmanas att följa reglerna om fängsligt förvar enligt de folkrättsliga instrumenten och Europarådets normer. Parlamentet konstaterar att frihetsberövande inte är liktydigt med berövande av värdighet. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att införa mekanismer för oberoende övervakning av fängelser, så som anges i det fakultativa protokollet till tortyrkonventionen.
 2. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att stärka sina rättssystem och satsa på fortbildning för domare.
 3. Europaparlamentet bekräftar att fängelseförhållandena är avgörande för tillämpningen av principen om ömsesidigt erkännande av domstolsavgöranden på EU:s område med frihet, säkerhet och rättvisa, såsom domstolen slagit fast i målen Aranyosi och Căldăraru. Parlamentet påminner om den grundläggande betydelsen av principen om ömsesidigt erkännande av domstolsavgöranden, som föreskrivs i fördraget om Europeiska unionen.
 4. Europaparlamentet beklagar djupt den mycket omfattande överbeläggningen i fängelserna i Europa. Parlamentet är djupt oroat över de nya rekordnivåerna på överbeläggningen i vissa medlemsstater. Enligt den senaste utgåvan av Europarådets årliga kriminalvårdsstatistik av den 14 mars 2017 fortsätter antalet frihetsberövade personer att överskrida antalet tillgängliga platser på en tredjedel av de europeiska kriminalvårdsanstalterna. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att följa rekommendationerna i Europarådets vitbok om överfulla fängelser av den 28 september 2016 och rekommendation R(99)22 från Europarådets ministerkommitté av den 30 september 1999 angående överbeläggning i fängelser och det ökande antalet intagna.
 5. Europaparlamentet påpekar att medlemsstaterna beräknar fängelsernas kapacitet, och följaktligen överbeläggningsnivån, utifrån fysiska parametrar som skiljer sig radikalt åt från en medlemsstat till en annan, vilket gör det svårt, för att inte säga omöjligt, att göra unionsomfattande jämförelser.
 6. Europaparlamentet beklagar vidare djupt att överbeläggningen i fängelserna i många fall har en allvarlig inverkan på säkerheten för personal och fångar och påverkar levnadsförhållanden och hälsa, tillgängliga aktiviteter, medicinsk och psykologisk vård samt rehabilitering och övervakning av fångar. Medlemsstaterna uppmanas kraftfullt att inrätta system och databaser för övervakning i realtid av fängelseförhållandena för de intagna och att säkerställa en effektiv fördelning av fängelsepopulationen.
 7. Europaparlamentet anser att en ökning av fängelsekapaciteten inte är den enda lösningen på problemet med överbeläggning. Parlamentet uppmanar emellertid medlemsstaterna att avsätta tillräckliga resurser till renovering och modernisering av fängelser i syfte att prioritera små enheter med inkvartering för ett begränsat antal fångar, erbjuda värdiga

Torsdagen den 5 oktober 2017

fängelseförhållanden, skapa gemensamma utrymmen som motsvarar målen rörande aktiviteter och socialisering, uppmuntra till rehabilitering och återintegrering i samhället, utveckla ytterligare utbildningsmöjligheter samt skapa en säkrare miljö för både fångar och personal.

8. Europaparlamentet anser att bestämmelser för frihetsberövande som är anpassade efter fångarna och den risknivå de motsvarar är en bra metod för att förebygga återfall i brott och uppmuntra till återanpassning till samhället. Parlamentet påpekar återigen att åtgärder för återanpassning måste vara internaliserade och inledas under tiden i fängsligt förvar. Medlemsstaterna uppmuntras att beakta den typ av brott som begåtts när de beslutar hur fängelsepopulationen ska fördelas, så att fångar som avtjänar korta straff och sådana som dömts för mindre förseelser inte kommer i kontakt med fångar som avtjänar långa straff.

9. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att se till att de intagna har ett balanserat aktivitetsprogram och får tillbringa så många timmar om dagen utanför sina celler som behövs för en lämplig nivå av mänsklig och social interaktion och för att minska frustration och våld. Det boende som erbjuds fångar, i synnerhet sovarrangemangen, måste beakta mänsklig värdighet och personlig integritet samt uppfylla krav på hälsa och hygien, och vederbörlig hänsyn måste tas till klimatförhållanden, särskilt golvutrymme, kubikinnehåll av luft, belysning, bullerskydd, uppvärmning och ventilation. Parlamentet uppmanar samtliga medlemsstater att anta en gemensam definition av det "minsta utrymme" som varje intagen ska ha, och påminner om att kommissionen nyligen flaggade för möjligheten till finansiering för medlemsstaterna från EU:s strukturfonder.

10. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att överväga att rekrytera frivilliga, inom ramen för verkställandet av påföljder, till stöd för den anställda personalen, i syfte att skapa länkar som kan främja människors återanpassning till samhället. De frivilligas arbetsuppgifter bör vara tydligt avgränsade från dem som utförs av den anställda personalen och ligga inom deras behörighet.

11. Europaparlamentet råder medlemsstaterna att inrätta fängelseinspektioner (vilket redan finns i vissa) så att man kan förlita sig på oberoende instanser för att utvärdera fängelseförhållanden.

12. Europaparlamentet är oroat över den ökande privatiseringen av fängelsesystemen i EU, och påminner om att privatiseringen av straffrättsliga system ofta lämnar många frågor obesvarade när det gäller dess inverkan på fängelseförhållandena och respekten för de grundläggande rättigheterna. Parlamentet beklagar djupt att det har gjorts mycket få jämförande studier för att utvärdera kostnaderna för och kvaliteten på driften när det gäller fängelser i offentlig och privat regi. De grundläggande uppgifterna ledning, övervakning och domstolsförvaltning måste ligga kvar under statens myndighet.

13. Europaparlamentet betonar att frihetsberövande före rättegång måste förbli en sista utväg och tillämpas enbart i fall där det är strikt nödvändigt och under så kort tid som möjligt, i överensstämmelse med den tillämpliga nationella straffprocesslagen. Parlamentet beklagar djupt att frihetsberövande före rättegång används systematiskt i flera medlemsstater, vilket i kombination med undermåliga förhållanden under frihetsberövandet, men inte enbart, utgör en överträdelse av de frihetsberövade personernas grundläggande rättigheter. Det behövs innovativa lösningar på problemet med överanvändning av frihetsberövande före rättegång, bland annat genom en modernisering av straffprocesslagarna och en förstärkning av rättsväsendet.

14. Europaparlamentet påminner om att de europeiska fängelsereglerna, som antagits av Europarådets ministerråd, understryker att fångar bör få delta i val, folkomröstningar och i andra aspekter av samhällslivet, i den mån deras rätt till detta inte begränsas av nationell lag. Parlamentet påminner om att deltagande i val gör det möjligt för fångar att åter bli aktiva samhällsmedlemmar, vilket hjälper dem på vägen till återanpassning. Medlemsstaterna uppmanas eftertryckligen att underlätta det praktiska utövandet av valrättigheter för fångar, genom att exempelvis inrätta vallokaler inne i fängelser på valdagar.

15. Europaparlamentet insisterar på att man bör genomföra en effektiv långsiktig förvaltning av kriminalvårdssystemen, med en minskning av antalet fångar genom ett flitigare bruk av icke frihetsberövande straff – såsom samhällstjänst eller elektronisk fotboja – och minimal användning av frihetsberövande före rättegång.

Torsdagen den 5 oktober 2017

16. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att komplettera straffets repressiva karaktär med en utveckling av praktiska färdigheter och rehabilitering av fångar i syfte att möjliggöra en bättre handläggning av straffet, en framgångsrik återanpassning till samhället och färre återfall i brott. Parlamentet påpekar att fängelsestraff, jämfört med alternativa åtgärder, leder till fler återfall i brott när det handlar om kortare straff.

17. Europaparlamentet uppmuntrar medlemsstaterna att införa åtgärder för anpassning av straff, i synnerhet för de kortaste straffen, bland annat frigång, avtjänande av straff under ledighet så att fången slipper bli av med sitt arbete, samhällstjänst samt ökad användning av husarrest och elektronisk fotboja. Parlamentet anser även att straffen bör vara mer individuellt anpassade så att de kan verkställas bättre.

18. Europaparlamentet anser att införandet av nya, icke frihetsbegränsande åtgärder bör åtföljas av andra åtgärder, såsom straffrättsliga, utbildningsmässiga och sociala reformer som syftar till att främja återanpassning och kontakt med yttvärlden och ekonomin. I detta avseende anser parlamentet att kriminalvårdsförvaltningarna bör upprätta starka band med lokalsamhällena och ta fram förklarande dokument och statistiska bevis för att övertyga allmänheten om att icke frihetsberövande åtgärder är nödvändiga för att minska återfall och säkerställa långsiktig säkerhet i vårt samhälle. Parlamentet framhåller här den goda praxis som finns i de skandinaviska länderna.

19. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att utföra en jämförande studie för att analysera medlemsstaternas alternativa åtgärder och att stödja spridningen av nationell bästa praxis.

20. Europaparlamentet uppmanar alla medlemsstater att införa kraftfullare åtgärder för uppföljning av fångar efter frigivningen från fängelset, om de har blivit dömda för allvarliga brott. Parlamentet föreslår att uppföljningsåtgärder efter frigivningen införs, med en kallelse till en utfrågning som leds av en domare, biträdd av övervakare och återanpassningstjänstemän, för att utvärdera återanpassningen till samhället och risken för återfall i brott.

21. Europaparlamentet understryker att rambeslutet om skyddstillsyn och alternativa påföljder innehåller mekanismer för ömsesidigt erkännande som är tillämpliga på åtgärder som används av medlemsstaterna, såsom begränsningar av rörelsefriheten, samhällstjänst, kommunikationsrestriktioner samt beslut om avlägsnande, och att rambeslutet om en europeisk övervakningsorder har samma innehåll med avseende på frihetsberövande före rättegång.

22. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att rätta sig efter de särskilda rekommendationerna avseende fängelseförhållanden för sårbara fångar. Parlamentet beklagar djupt att psykiskt sjuka människor ibland sitter kvar i fängelser bara för att det saknas lämplig vård utanför, och påminner om att otillräcklig behandling av psykiskt sjuka människor enligt Europadomstolens mening kan likställas med en överträdelse av artikel 3 i Europakonventionen och av dess artikel 2 (rätten till liv) i fråga om fångar som är självmordsbenägna.

23. Europaparlamentet beklagar djupt att den utsatta situationen för äldre fångar och fångar med funktionsnedsättningar inte beaktas fullt ut i vissa medlemsstater. Medlemsstaterna uppmanas att se till att äldre fångar som blir invalidiserade frigges och att fångar med funktionsnedsättningar får tillgång till nödvändiga hjälpmedel.

24. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att vidta åtgärder mot alla former av diskriminerande behandling av fångar på grund av sexuell läggning eller könsidentitet och att garantera fångarnas rätt till sin sexualitet.

25. Europaparlamentet betonar att kvinnliga fångar har särskilda behov och måste få tillgång till lämplig hälso- och sjukvård och läkarundersökningar samt lämpliga sanitära åtgärder. Medlemsstaterna uppmanas att följa de gällande rekommendationerna avseende behandling av kvinnliga fångar och att undvika all könsdiskriminering.

26. Europaparlamentet anser att det är mycket viktigt att ägna särskild uppmärksamhet åt behoven för kvinnor i fängelser under graviditet och efter förlossning genom att tillhandahålla adekvata utrymmen för amning och kompetent och specialiserad omvårdnad. Alternativa modeller där hänsyn tas till barnens välmående i fängelserna bör övervägas. Parlamentet menar att automatisk separering av modern och barnet vållar barnet stor känslomässig skada och kan innebära ett ytterligare straff som drabbar både mor och barn.

Torsdagen den 5 oktober 2017

27. Europaparlamentet uttrycker sin oro över de många självmorden i fängelserna, och uppmanar varje medlemsstat att ta fram en nationell handlingsplan för att förebygga självmord bland frihetsberövade personer.

28. Europaparlamentet uppmuntrar medlemsstaterna att se till att fångar har regelbunden kontakt med sina familjemedlemmar och vänner genom att ge dem möjlighet att avtjäna sina straff i anläggningar nära sina hem och genom att underlätta besök, telefonsamtal och elektronisk kommunikation, med tillstånd av domare och under övervakning av kriminalvården, i syfte att bevara familjebanden. Parlamentet påminner om att begreppet familj bör tolkas brett så att det omfattar icke formaliserade förhållanden. Det är viktigt att säkerställa lämpliga villkor för att dessa band ska kunna bevaras.

29. Europaparlamentet fördömer den politik för utplacering i fängelser som tillämpas av vissa medlemsstater, eftersom den utgör ytterligare en bestraffning som påverkar fångarnas familjer. Parlamentet kräver att åtgärder införs som möjliggör förflyttning närmare hemorten av alla fångar som hålls frihetsberövade långt därifrån, såvida inte den rättsliga myndigheten av rättsligt motiverade skäl beslutar något annat. Parlamentet påminner om att det enligt Europadomstolen kan utgöra en överträdelse av artikel 8 i Europakonventionen (rätt till skydd för privat- och familjeliv) om en person hålls frihetsberövad i ett fängelse som ligger så långt borta från hans eller hennes familj att familjebesök blir mycket svåra eller till och med omöjliga.

30. Europaparlamentet bekräftar vikten av att barn i fängelser behandlas på ett sätt som tar hänsyn till deras bästa, bland annat att de alltid hålls avskilda från vuxna, även under överföringar mellan fängelser, och har rätt att behålla kontakten med sin familj såvida inte en domstol beslutar något annat. Parlamentet beklagar att ungdomsbrottslingar i vissa medlemsstater hålls frihetsberövade i anläggningar tillsammans med vuxna och därmed riskerar att utsättas för övergrepp och våld och förvägras den särskilda omsorg som en sårbar grupp behöver. Parlamentet påminner om att direktiv (EU) 2016/800 om rättssäkerhetsgarantier för barn säger att alternativa åtgärder är att föredra. Medlemsstaterna uppmanas att inrätta omsorgscentrum för tonåringar.

31. Europaparlamentet påminner om att frihetsberövade barn bör få omsorg, skydd och allt nödvändigt individuellt stöd – socialt, utbildningsmässigt, yrkesrelaterat, psykologiskt, medicinskt och fysiskt – som de kan behöva med hänsyn till deras ålder, kön och personlighet. Medlemsstaterna uppmuntras att främja säkra utbildningsanstalter med inrättningar för barn- och ungdomspsykiatrisk vård för de mest besvärliga minderåriga, i stället för fängelsestraff. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att ge särskild omsorg och särskilt skydd till frihetsberövade barn.

32. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att tillhandahålla ungdomar som sitter i fängelse lämpliga utbildningsmöjligheter. Frihetsberövade barn måste få tillgång till program som i förväg förbereder dem för att återvända till sina samhällen, där de får fullständig uppmärksamhet med avseende på deras känslomässiga och fysiska behov, deras familjeförhållanden, boende, skolgång och anställningsmöjligheter samt socioekonomiska status.

33. Europaparlamentet uppmuntrar kommissionen att inrätta särskilda arbetsgrupper som består av företrädare för medlemsstaternas justitieministerier och nationella myndigheter samt icke-statliga organisationer som är verksamma på området, i syfte att underlätta utbytet av bästa praxis.

34. Europaparlamentet betonar att frihetsberövade barn bör få ha en regelbunden och meningsfull kontakt med föräldrar, familjemedlemmar och vänner genom besök och korrespondens, förutom när restriktioner krävs i rättvisans och barnets intresse. Parlamentet påminner om att inskränkningar av denna rättighet aldrig bör användas som bestraffning.

35. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att främja strategier som syftar till att komma till rätta med den diskriminering som kan drabba barn till föräldrar i fängelse, ur perspektivet att stärka den sociala integrationen och bygga ett inkluderande och rättvist samhälle.

36. Europaparlamentet erkänner barns rätt att ha direkt kontakt med en frihetsberövad förälder och upprepar samtidigt fångens rätt att vara förälder. I detta avseende bör fängelser förse med lämpliga utrymmen för barn, där barn ses efter av lämpligt utbildad fängelsepersonal, socialarbetare och frivilliga från icke-statliga organisationer som kan bistå barn och familjer under fängelsebesök.

Torsdagen den 5 oktober 2017

37. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att utvärdera möjligheten att upprätta ett samförståndsavtal på EU-nivå i syfte att låta föräldrar i fängelse bevara sitt föräldraskap och kunna närvara vid viktiga tillfällen i sina barns utbildning, och på så sätt skydda de minderårigas intressen.
38. Europaparlamentet understryker att fångar som hålls frihetsberövade i en annan medlemsstat än den där de är bosatta har svårare att hålla kontakten med sina familjer.
39. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att följa de gällande rekommendationerna om behandling av utländska fångar, som utgår från deras rätt att inte bli diskriminerade, och i synnerhet att främja insatser från kulturtolkar.
40. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att använda isolering endast som en sista utväg och om fången utgör en fara för andra intagna eller sig själv och att vidta alla åtgärder för att förhindra missbruk. Medlemsstaterna uppmanas vidare att upphöra med att tillämpa isolering när det gäller minderåriga.
41. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att bekämpa fenomenet handel med olagliga ämnen och narkotika i fängelser på ett mer effektivt sätt.
42. Europaparlamentet erinrar om principen om den universella rätten till hälsa, och uppmanar medlemsstaterna att garantera tillgång till tillräcklig sjukvård och lämpliga medicinska inrättningar i fängelser och att se till att fångarna när de behöver det ges sjukvård av kvalificerad sjukvårdspersonal i tillräckligt antal för varje fängelse. Parlamentet uttrycker oro över de svårigheter som fångar upplever i ett antal medlemsstater med att få träffa en läkare eller få psykologiskt stöd.
43. Europaparlamentet uppmanar eftertryckligen medlemsstaterna att se till att fångar som lider av allvarliga eller kroniska sjukdomstillstånd, inklusive cancer, får tillgång till den specifika behandling de behöver.
44. Europaparlamentet uppmanar de medlemsstater som inte redan tillämpar denna praxis att överväga att justera straffen för allvarligt sjuka fångar av humanitära skäl, under förutsättning att en domstol godkänt det och med hänsyn till den fara som de intagna utgör och ett yttrande från en expertkommitté.
45. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att bekämpa den ökande radikaliseringen i fängelserna, samtidigt som man värnar om religionsfriheten och undviker diskriminering på grund av utövande av en särskild trosinriktning. Alla specifika program som riktas mot en viss grupp av fångar, såsom fångar som anses vara "radikaliserade", måste respektera samma människorättskriterier och internationella skyldigheter som gäller för vilka fångar som helst. Parlamentet rekommenderar att kriminalvården underrättar de behöriga myndigheterna om radikalisering av enskilda individer.
46. Europaparlamentet betonar att omänskliga fängelseförhållanden, dålig behandling och överbeläggning kan utgöra faktorer som ökar risken för radikalisering.
47. Europaparlamentet anser att radikalisering på ett effektivt sätt kan bekämpas om man bland annat blir bättre på att upptäcka tidiga tecken på radikalisering (t.ex. genom att utbilda personalen och förbättra fängelsernas underhålls- och säkerhetsverksamhet), stärker sina åtgärder för att hantera extremistiskt beteende, utvecklar utbildningsåtgärder och stöder dialog och kommunikation mellan religioner. Bättre mentorskap, större psykiatrisk omvårdnad och utbyten med avradikaliserade personer är avgörande i kampen mot radikalisering. Unga människor är särskilt sårbara för propaganda från terroristorganisationer. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att inrätta program för avradikalisering.
48. Europaparlamentet anser att medlemsstaternas övervakning bör omfatta flaggning av de farligaste radikaliserade fångarna hos de rättsliga myndigheterna och/eller de nationella myndigheter som ansvarar för terrorismbekämpning.
49. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att utbyta god praxis i syfte att förhindra och bekämpa radikalisering i fängelser och anstalter för minderåriga. Parlamentet påminner om att EU inom ramen för den europeiska säkerhetsagendan har tillgängliggjort finansiering för att stödja fortbildning för fängelsepersonal i syfte att motarbeta radikalisering i fängelser. Medlemsstaterna uppmanas att till fullo utnyttja kompetenscentrumet för nätverket för kunskapsspridning om radikalisering, och särskilt att ytterligare dela med sig av expertis genom dess arbetsgrupp för fängelser och skyddstillsyn.

Torsdagen den 5 oktober 2017

50. Europaparlamentet påpekar att speciella bestämmelser om frihetsberövande för fångar som anses vara radikaliserade eller har rekryterats av terroristorganisationer utgör en möjlig åtgärd för att stävja radikaliseringen i fängelserna. Parlamentet påpekar emellertid att sådana åtgärder bör föreskrivas endast efter en bedömning i det enskilda fallet att de bör grundas på ett rättsligt beslut och prövas av de behöriga rättsliga myndigheterna.

51. Europaparlamentet betonar att fängelsepersonal utför ett mycket krävande arbete på samhällets vägnar och därför bör få tillräcklig lön och ha drägliga arbetsvillkor, med kostnadsfritt psykologiskt stöd och särskilda hjälplinjer som ger stöd till personal som stöter på problem som sannolikt påverkar deras arbete.

52. Europaparlamentet påminner om att det är väsentligt att fängelsepersonalen får ett socialt erkännande och systematisk fortbildning för att säkerställa säkra och lämpliga fängelseförhållanden. Medlemsstaterna uppmuntras att dela med sig av information, att utbyta och tillämpa god praxis och att anta en uppförandekod och etiska regler för fängelsepersonalen. I detta syfte begär parlamentet att en stor konferens för kriminalvården, som bör omfatta företrädare för fängelsepersonal, ska sammankallas.

53. Europaparlamentet påminner om den grundläggande rollen för den sociala dialogen med fängelsepersonalen, liksom behovet att involvera personalen med hjälp av information och samråd, särskilt när man utvecklar nya koncept för frihetsberövande som är avsedda att förbättra fängelsesystem och fängelseförhållanden, även sådana som syftar till att stävja radikaliseringshot.

54. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att säkerställa regelbunden dialog mellan fångar och fängelsepersonal, eftersom goda arbetsrelationer mellan personal och fångar är ett viktigt inslag i den dynamiska säkerheten, för att avstyra potentiella incidenter eller för att återställa ordningen genom dialog.

55. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att uppmuntra fängelsedirektörer att åta sig att inrätta fängelseråd vid samtliga anläggningar.

56. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att lansera ett europeiskt forum om fängelsevillkor i syfte att uppmuntra utbyte av bästa praxis mellan experter och yrkesverksamma i alla medlemsstater.

57. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och EU:s institutioner att vidta de nödvändiga åtgärderna inom ramen för sin behörighet för att garantera respekten och skyddet för de frihetsberövade personernas grundläggande rättigheter, särskilt sårbara personer, barn, psykiskt sjuka, personer med funktionsnedsättning och kvinnor, inklusive ett antagande av gemensamma europeiska normer och regler för frihetsberövande i samtliga medlemsstater.

58. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att övervaka och samla in information och statistik om fängelseförhållandena i alla medlemsstater och om alla överträdelser av frihetsberövades grundläggande rättigheter, på grundval av respekt för subsidiaritetsprincipen. Medlemsstaterna uppmanas att ge Europaparlamentets ledamöter obehindrat tillträde till fängelser och häkten.

59. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att anta en europeisk fängelsestadga i enlighet med Europarådets rekommendation 1656/2004 av den 27 april 2004.

60. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att främja en politik för återanpassning av fångar till en civil tillvaro, i synnerhet politik som syftar till att avlägsna strukturella hinder för före detta fångars återanpassning till samhället, och att införa strategier för uppföljning och anpassning av straff. Parlamentet påminner om att återfall i brott är mindre vanligt när fångarna gradvis övergår från livet i fängelset till livet utanför.

61. Europaparlamentet anser att en reparativ och skyddande syn på de straffrättsliga systemen automatiskt leder till större respekt för den enskildes mänskliga värdighet, eftersom syftet är att skydda samhället och rehabilitera personen genom att göra det lättare att uppnå straffets omskolningsmål, återanpassa fångar i samhället och minska återfallen i brott. Parlamentet beklagar att en utveckling av medling och reparativa metoder framför användning av disciplinära förfaranden nästan är helt frånvarande i de flesta medlemsstaterna. Medlemsstaterna uppmuntras att prioritera politik och lagstiftning som fokuserar på reparativ och medlingsbaserad rättvisa med hjälp av sociala, ekonomiska och kulturella verktyg snarare än rent bestraffande åtgärder.

Torsdagen den 5 oktober 2017

62. Europaparlamentet betonar betydelsen av att ge fångar tillgång till utbildnings- och yrkeskvalifikationer. Medlemsstaterna uppmuntras att erbjuda samtliga fångar meningsfulla aktiviteter, såsom utbildning- eller arbetsmöjligheter i enlighet med internationella normer, i syfte att återintegrera de intagna i samhället och erbjuda verktyg för ett liv utan brottslighet efter deras tid i fängelset. Medlemsstaterna uppmuntras vidare att se till att de intagna arbetar, studerar för en examen eller går en utbildning under fängelsetiden, så att de bättre utnyttjar sin tid och förbereder sig för sin återanpassning i samhället. Parlamentet anser att det är avgörande att minderåriga har tillgång till skolundervisning och yrkesutbildning.

63. Europaparlamentet uppmuntrar medlemsstaterna att ta fram verktyg till stöd för fångarnas återgång till arbetslivet, i syfte att kartlägga arbetstillfällen i förhållande till lokala behov, organisera och övervaka utbildning och arbete på ett så individanpassat sätt som möjligt och kontinuerligt föra en dialog med företrädare för arbetsgivare. Medlemsstaterna uppmanas att inrätta utbildningssystem som inriktas på att uppmuntra arbetsgivare och privata företag att erbjuda intagna yrkesutbildning i syfte att rekrytera dem när fängelsevistelsen är över. Parlamentet uppmuntrar medlemsstaterna att skapa incitament, bland annat ekonomiska och skattemässiga incitament, för arbetsgivare som vill anställa fångar eller att uppmuntra tidigare fångar att starta egna företag. Parlamentet uppmuntrar även medlemsstaterna att inrätta kontaktpunkter för frigivna fångar med information och stöd under arbetssökandet samt obligatorisk och strikt övervakad distansutbildning.

64. Europaparlamentet påminner om att Europeiska socialfonden är ett av unionens finansiella instrument som syftar till att förbättra utsikterna till arbete för miljontals européer, i synnerhet sådana som har svårt att hitta arbete, bland annat fångar och före detta brottslingar. Parlamentet välkomnar inrättandet av projekt som hjälper fångar att återanpassas i samhället och på arbetsmarknaden när de väl har avtjänat sitt straff.

65. Europaparlamentet understryker att inget arbete som utförs av en fänge bör betraktas som en form av bestraffning och att eventuellt missbruk måste bekämpas. De arbetstillfällen som erbjuds fångar bör följa moderna arbetsstandarder och arbetstekniker och organiseras så att de fungerar inom moderna driftssystem och produktionsprocesser. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att se till att arbete i fängelserna avlönas bättre än i dag. Parlamentet uppmanar kommissionen att utföra en jämförande studie av fångars löner i medlemsstaterna, i syfte att fastställa rättvisa och hållbara lönenivåer som gör det möjligt för alla fångar att arbeta.

66. Europaparlamentet uppmuntrar medlemsstaterna att dela bästa praxis om utbildnings-, rehabiliterings- och återanpassningsprogram, framför allt för att förbättra återanpassningen efter frigivningen och för att hjälpa till att förebygga återfall i brott och ytterligare radikalisering.

67. Europaparlamentet uppmanar EU-institutionerna att, i den mån det är möjligt, tillhandahålla tekniskt och ekonomiskt stöd för en förbättring av fängelsesystemen och fängelseförhållandena, särskilt i medlemsstater som drabbats av allvarliga ekonomiska svårigheter.

68. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att offentliggöra utförliga rapporter om situationen i Europas fängelser vart femte år efter antagandet av denna resolution, med en djupgående analys av kvaliteten på den utbildning som erbjuds intagna och en bedömning av resultaten (inklusive andelen återfall) av alternativa åtgärder till frihetsberövande.

69. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet och kommissionen, medlemsstaternas regeringar och parlament, Europarådet, Europarådets parlamentariska församling, Europarådets kommissarie för mänskliga rättigheter samt Europarådets kommitté till förhindrande av tortyr.
